

Передплата
«РУСЛАНА» вносить:
 в Австрії:
 на пів рік . . . 20 кор.
 на рік . . . 40 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 170 кор.
 За границю:
 пів рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 32 рублів
 або 72 франків
 Подвигове число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. I. пл. Дамбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише напередіє застережене — Рекламациі неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеніє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсвітлі» 40 с. від стрічки. Подати і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Вплив полагоди угорського переселення на австрійські відносини.

(X) Іменованем міністерства д-ра Веркелього зроблено рішучий крок до полагоди угорського переселення, а притім насуває ся мимохіть питанє, який вплив мати ме управильненє угорських відносин на політичне і парламентарне положенє в Австрії, а особливо на становище міністерства бар. Гавча. Відомо іменно, що проводирі польского кола в цілім своїм поступованю супроти правительства бар. Гавча і внесеної ним виборчої предлоги кермували ся такими обчисленнями, що міністерство бар. Ферварого мусить упасти, що се потягне за собою також упадок міністерства Гавча а з тим і всеї виборчої реформи.

Думаємо однак, що сї обчислення покажуть ся зовсім безосновними передо всім задлятого, що справою виборчої реформи вже так переняли ся широкі верстви народні, що она не дасть ся уже усунути з дневного порядку і мусить бути доведена до позитивної полагоди. Що се є також бажанем Корони в обидвох половинах монархії, вказує на се і та обставина, що монарх виміг на угорським міністерстві зобовязанє, щоби

в Угорщині перевело також виборчу реформу в соймі. Є се отже найліпший доказ, що з уступленем міністерства бар. Ферварого не сходить з дневної черги виборча реформа. Навпаки виборча реформа вийде і в Угорщині тепер не дневну чергу, а через те збільшають ся також вигляди виборчої реформи в Австрії. Окрім того полагода угорського переселення причинить ся ще з иншої причини до скріплення міністерства Гавча і до усунення перепон, які єму ставали вдорозі задля угорського переселення. Як відомо, на спільні видатки монархії не було ухваленого бюджету, позаяк задля угорського переселення не було сесії делегаций. Наслідком того обосторонні правительства давали відповідні квоти до розпорядимости спільному міністерству скарбу, а на останку австрійске правительство внесло в державній раді закон повновласти (Ermächtigungsgesetz) що до спільних видатків. Ще перед великодню перервою бажали Всенімії в порозуміню з великою власністю поставити внесене, щоби сей закон висунено на дальший порядок і тим бажали підорвати становище бар. Гавча. Тепер сама про себе уступить та перепона, позаяк є вигляди, що в найблизшій будуччині будуть могли зібрати ся делегациі.

Із сего виходить, що зміна міністер-

ства в Угорщині не тільки не може вплинути некорисно на становище міністерства бар. Гавча і на вигляди виборчої реформи в Австрії, але навпаки скріпила одно і друге.

Буде тепер очевидно розходити ся, щоби в австрійській посольській палаті обезпечити потрібну для ухвалення виборчого закона більшість двох третин, про яку в тій хвилі не можна говорити яко річ певну. В тій ціли мав в часі великодних празник провадити з провідниками парламентарних сторонництв переговори гр. Биляндрт, а по повороті з Карльових Варів 18. цвітня бар. Гавч, щоби довести до компромісу. Позаяк виборча реформа находить найбільших противників в польським колі (іменно в краківським і подільським сторонництві) і в клубі чеських февдалів, тому правительство буде приневолене глядіти прихильників по стороні німецькій та італійській. Нема сумніву, що правительство буде намагало ся приєднати німецькі сторонництва й італійске збільшенем признаного їм в начерку закона числа мандатів.

З поінформованих кругів запевняють, що правительство має признати Німцям нових 13 мандатів, так що разом з дотеперішними 205 мали би 218, а Італійцям признали би 2 нові мандати, так що з призначеними 20 мандатами мали би Італій-

3 падоли нашої культури.

(Так собі балаканка — та всякий нехай на ус мотає, хто уси мав!)
 (Дальше).

— Панцю мій ласкавий і любий! Властиво шкода і розбирати: стихи мозольно накорпані в пречуднім язичю. Та, коли хочете, той стишок не много почитаєм. Ось початок:

Послѣ масляницы шума
 И розгара сувты,
 Сонная приходит дума
 Подъ безпечныи мечты.

— А такъ у-ра-зу-мѣ-ва-ю и понимаю; у нас кажуть «масничка» на фаску или боденча до роблення масла; то видить ся биты перекрученое, «исковерканное»; коренное слово, исконирусское будетъ «масляница» отъ масла, масляный — кликнув урадований пан Йорылюбский, котрий способом всіх твердяків не пропустил ніколи нагоди пописувати ся своєю «этимологическою» ерудицією, хоть найчастійше не конче щасливо!

— Е, ніт! — кажу — московске «масляница» значить по нашому: мясниці.

— Можеть ли быти? — чудовав ся пан Йорылюбский — хиба-ж Москалі не їдять

у мясниці мяса, тільки з маслом? — закінчив вже по нашому забувши навіть офіційне своє язичє.

— Та їсти, їдять, але, як то у Москалів часто буває, вирази нераз чудно дібрані; так і тут, але менша з тим; коли люд московский зове мясниці «масляницей», хай їм буде, нам до того нема нужди; та що се: «подъ безпечныи мечты». О, мій стихотворче! «мечты» зовсім не є безпечні, за «мечты» в руском государстві можна повандрувати на Сибір «неисходиму», а також і в декотрих конституційних державах на самий підзор, що у кого «мечты», можна мати великі приятности...

— Та господине, я мню или естемъ зданя, що добрий мешгы то рѣчь зовсімъ безпечная, ибо въ нихъ тепло в ноги есть...

— Е, то не мешгы; московске «мечты» значить: мрії, туряня, фантазия. Правда для твердяких стихотворців само слово: мечты, то правдива розкіш, мовляв «большое наслаждение».

— А естели такъ, то можеть быти, стихотворецъ думалъ здѣсь про «мечты» обь измѣнѣ нашему тысящлѣтнему правописанію; въ такомъ случаю я и самъ

естемъ зданя, же такіи мечты не естъ безпечныи, ибо разрушають или розоряють русскую етимологию...

— Та ідім дальше! Побачим що за «мечты» у автора...

Публика спить на собраньяхъ
 (маєш!)]

Подъ унылый звукъ рѣчей,
 Слишенъ храпъ на засѣданьяхъ
 Днемъ и въ сумрацѣ кочей.

А то твердяка! скрізь визирає з него Малорос! «Унылый звукъ рѣчей», конечно «унылый». А снить мов бабак зимою, як в день, так в ночи! та ще пуще бабака, бо в додатку хроне для більшої естетики. Мабуть добре кулькнув собі солодкого медку. А «тяжелые» стихотворцы! А їдять вас мухи!

Сколько мы уже проспали!
 Ужъ мелчу протѣму коронъ (?),
 Но мы также прозѣвали
 Не одинъ для нас законъ!

Страхъ, який вислів гідкий, нескладний і безобразний. Боже милостивий! на що-ж нам і «прозѣвати» ще закони, коли язичє автора і єму подібних, то суще беззаконє! Та полишім тоті «замысловатыи» рими, від них становить ся не так «уныло», як скучно...

ці і Волохи 22 отже разом з Німцями 240 мандатів. Полякам мало би право додати ще 9 мандатів, а Чехам 1, так що славянські сторони мали би також 240 мандатів. Таку комбінацію пропонував був на першій засіданні виборчої комісії волошкий посол Ончіул, а в Празі повторив се др. Еппінгер, як зазначають, не без порозуміння з правительством.

Таким способом настала би вимога на Німцями т. зв. рівновага сил в посольській палаті і уступила би ляха для Німців в будучині мара мнимої славянської більшості. Питане однак, чи на таке погіршене виборчої реформи згодяться Чехи, а се покаже ся зараз, скоро збере ся по Великодній державна рада і виборча комісія.

Компромісові переговори правительства з парламентарними сторонами будуть однак відбуватися також і в інших напрямі. Як відомо, консервативні сторони висували проти виборчої реформи сей закид, що она скріпить централізм і тому они приневолені домогати ся з всею рішучістю відповідного розширення краювої автономії в напрямі розширення компетенції крайових соймів а іменню:

1. що до всего господарского законодавства;
2. що до шкільного законодавства (народних, віділових і середних шкіл);
3. що до упорядкування язикових відносин в поодиноких краях у власнім обсягу краювої адміністрації;
4. що до двигнення крайових фінансів переказанем власних жерел податкових краям, а на останку
5. що до реформ краювої адміністрації в напрямі одвічальности намісників перед крайовими соймами.

Сі т. зв. автономістичні домагання не є новістю і они були предметом обговорів провідників консервативних сторін з міністром-президентом ще перед його виїздом на лічене, при чім консерватисти зазначили, що тісно в'яжуть ви-

борчу реформу з розширенем автономії і від того будуть робити зависимим своє становище супротив виборчої реформи.

О скільки правительство буде прихильне такому розширеню автономії, покаже недалека будучина. Певно, що сему раді би були Поляки (краківске і подільске сторони); чеські послы в Чехах і німецькі консерватисти, та Німці в альпійских краях і в Шлезку. Однак противні сему рішучо Словінці і Хорвати в Істрії і на Побережю, Поляки і Чехи в Шлезку і Русини, як небудь з поконвіку прихильники самоуправної системи, а також польські людовці, аграрники і демократи, не можуть заявити ся прихильниками розширення автономії краювої, позаяк она виходить на майоризоване руского населення на владу упривілейованої верстви на некористь широких верств народних.

Не так ще давно навіть посол Бернрайтер, отже зовсім не радикал, виложив був в широкій промові перестрою системи правительственной на основі народної автономії, котра усуне верховладу одного народу і доведе до мирної полагоди національних суперечностей і спорів. Тим то і руский нарід, бажаючи свободного національного і політичного розвитку в Австрії, бажаючи визволити ся зпід всякої майоризації, приневолений стояти за домаганем автономії народів і в тім домаганю згоджує ся з полудневими Славянами і Славянами судетских країв з виїмкою Чех. Сумніваємо ся також, що би бар. Гавч, котрий недавно так рішучо зазначив становище правительства за одноцілостю держави, вступав на дорогу вказувану йому консервативними противниками виборчої реформи.

Наслідком полагоди угорского переселення зберуть ся сего року делегації, Neue freie Presse звіщає, в липцю. Сего року сесія делегацій припадає на Відень, отже не стояти ме се на перепоні сесії державної ради і виборчій комісії, тим більше, що делегація має лише п'ять повних засідань.

Поляки між собою.

До завзятої борби за і против виборчої реформи, яка розгоріла ся між консервативними таборами і «скоцентрованими» з ними вшехполяками, а демократичними польськими сторонами, прилучила ся еще тепер і квестія відділення Галичини. Консервативний табор подав навіть руку Всенімцям, щоби — не так осягнути відділене Галичини, яке серед даних обставин є неможливе — як повалити акцію в справі виборчої реформи. Демократичні польські сторони бачать сю зловну гру для удержання виборчих привілеїв і так в своїй прасі, як на відбутім оноді в Кракові вічу польських демократів наклеїли безглядно те надуживане народових і автономічних ключів. Між іншими промовляв на тім вічу пос. Роттер і в сей спосіб зілюстрував підступну політику вшехполяків.

Закидують нам з вшехпольского табору, що ми лучимо ся з соціалістами і правительством против власного народа, а самі они чи хочуть через «скоцентроване» з австрійскими прусофіями збудувати Польщу. Краківські демократи спроневірили би ся своїй програмі, коли б відкинули її головний постулат: загальне, рівне, безпосередне голосоване тому, що єго хоче дати наконець австрійске правительство (бо і хто инший може дати?) і що домагають ся єго також соціалісти і то, мимоходом сказавши, так само демократичні, як і «християнські» с. є антисеміти. Ріжниця меж нами а більшостию кола полягає в сїм случаю на тім, що ми групуємо ся коло тих, які хотять фактично дати се, чого ми давно жадали, і які до давани мають титул і право, — коли більшість кола увійшла в конюнктуру з тими, що нічо не мають до роздачі, а дати нам хотять на всякий спосіб що иншого, чим ми бажали би. Ціла акція колової більшости звернена не до виборення відлучення Галичини, але до повалення виборчої реформи.

— Истинно господине! я усмотрываю в атворі злонамірность; кажетъ ся, єто младенецъ*) и хочеть старшимъ давати обѣученіе, же они должны болѣе дѣлати. Хиба-развѣ мы не дѣлаемъ? Такій то ужъ теперъ свѣтъ, же младенцы вольнодумствують, а яйца хочуть бути мудрѣйшими отъ курей.. Извольте господине.

— Бога ради скажите мнѣ, какъ или якъ вы думаете объ етимологической ортографіи; я мню, же она нам весьма полезная и спасительная, ибо нею пишучи можем хорошо понимать такожъ старословенщину и російщину...

— Такъ Ви пане Йорилубский на правду думаете, що етимологічна правопись єсть ключем розуміння старословенщини і російщини? Старословенске лишім тепер на боці, оно такой трохи труднійше; та возьмім язык московский. Прошу, скажіть Ви мені «слідую етимологическому, тысящлѣтнему правописанию», що таке: множество клоповъ?

— А, господине, єто уразумѣваю: должно значити множество «хлопів»;

тутъ к вѣроятю єсть коренное, а у насъ исковерканное на х, подобно якъ хрестъ мѣсто крестъ!

— Ні, пане Йорилубский, клопъ значить в московскім: блощица; множество клоповъ = множество блощицъ.

— Йо! — дивував ся пан Йорилубский — блощицъ, то певно — навѣрно плюсквъ?

— Такъ, пане Йорилубский, по твердо-общегалицко-руски: плюскви, по малоруски: блощиці, по московски: клопы. А скажіть, будьте ласка, що то: крупный герой?

— Крупный герой... гмъ! трудно мнѣ поняти... може сказано гумористически мѣсто: крупяр, тотъ, що дѣлаєть и продаєть крупы?

— Ні, пане Йорилубский, «крупный» значить в московскім: великий; ото-ж крупный герой = великий герой. Так видите пане мій ласкавий, скільки Вам помогла «етимологическая» правопись в «уразумѣваніи» російскихъ слов. Не було «это» для Вас понятне, хоть слова клопъ і крупный зовсімъ звичайні в московскій бесіді, такъ звичайні, якъ «щи съ

тараканомъ» у нечумазного кацапа в глубокой, глухой Московщині, і навіть мале москальчене розуміє добре тоті слова.

По тій вибіжці фільологічно-ортографічній ми взяли відтакъ говорити про наші приватні, личні орудки. Вскорі потомъ попрацав ся з мною п. Йорилубский — я-ж лишавши ся сам дома зітхнувъ глубоко. До всеї нашої біди еще намъ потрібне тото гидке язиче, що то мов той злий, упрямий бурянъ корінить ся на нашій ниві і заморочує голови нашої і без того нечисленної інтелігенції.

У насъ колись то була національна гордість, коли — не скажу допевне, мабутъ еще князів а може близше до нашихъ часівъ за короля Данила...

(Дальше буде.)

*) «Младенець» значить в російскім дитина, немовля, infans так, якъ старосл. младенець: Наші твердяки думаючи по польски, mlodzieniec-iuvenis переводять: младенець.

Здемасковане сеї акції, висвітлене її мотивів на глі останніх конюнктур з всенімцями довело наших противників до безсильного шалу, до кидання обидами, коли їм мусіло не стати аргументів. Так пр. *Słowo polskie* засипало посла Роттера потоком лайки, закинуло єму «брехні», немов то виголошені на неділішнім вічу супротив вшехпольяків. Замість оборони «засад» своєї програми, написало *Słowo polskie* пашквиль.

Однак шкальоване в своїм «европейским» органі не вистарчило вшехпольякам. І ото вибрався вшехпольський комівояжер, проф. Гломбінський до Кракова і там, випробуваною собою методом, скликав збори за запрошеннями в сей спосіб, щоби запевнити собі перевагу заморочених вшехпольською дурійською елементів. При дверях уставив «обвательську» сторожу, щоби не допустила прихильних виборчій реформі осіб, які моглиб викликати опозицію против вшехпольського агітатора. Ось як пише Kurjer lwowski про вислід тої місії Гломбінського.

Рахунок завів і мимо старанних приготовань, мимо окружної сторожи, не допускаючи на салю підозріних о прихильність виборчій реформі, навіть в так обережно дібранім крузі почув п. Гломбінський, що найшовся в атмосфері, не дуже догідній для его цілий. Тож ударив в мінорний тон і зложив ісповідане політичної віри, яке є засадничо суперечне з дотеперішнім станом народних демократів, бо зазначив, що не признає існуючю не тільки межю вилученем Галичини, а виборчою реформою, але навіть межю постулятами розширення автономії краю, а виборчою реформою! Що більше, признав, що для вилученя Галичини відносини в краю еще не доспіли! В сей спосіб по стілько авантюрах в краю, по стілько криках в своїм органі, народова галицька демократія складає оруже опозиції против виборчої реформи, вирікаючи ся послідного застереження, як вже вирікло ся багато інших застережень в сій справі: ограничення загальности виборів, пропорціональної системи, 128 мандатів для Галичини.

Однак коли близше розглянемо виводи сего агітатора — каже дальше Kurjer lwowski, — побачимо, що єго заява віри була нещира, обчислена єдино на ефект серед не дуже то прихильних Краковян. Іменно бесідник заслонився догмою солідарности польського кола, поза якою безпечно можна кидати піском в очи слухачам, скільки лиш додає ся.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Марка; римокат.: Льва В. — В четвер: руско-кат.: Йоана; римокат.: Юлія.

— **Бензоевое представлене** дружини руского театру, який довший побут у Львові при панауючій тут дорожній дав ся добре в знаки, — відбуде ся в середу дня 11. с. м. Виставлять хорошу драму Кропивницького «Невольник», на глі Шевченкової поезії. В представленю прирекла свою ласкаву участь наша славна артистка пані Заньковецка і виступить в ролі

Ярки. — Тож надіємо ся, що публика започне битком салю, щоби на тім, посліднім перед святами, представленю пожелати собі з симпатичною нашою артистичною дружиною «Веселих свят!»

— **Товариский зїзд** бывших учеників академічної рускої гімназії, що 20 лїт тому с. є в 1886 р. здавали матуру, відбуде ся дня 14. лат. червня с. р. (лат. Боже Тїло). Зголошена приймає і удїляє всяких інформацій о. Т. Бобикевич, у Львові пл. св. Юра ч. 5.

— **Ріжні вісти.** Намісник Андрій гр. Поточки вїхав вчєра зі Львова на кільканаїцять днів до Крешовиць.

Цїсар жертвував з власних фондів 200 К. за помози на будову церкви в Березовиці малій, збаразкого повіта.

— **Гадючий кацапский фонд** в Петері зривзнова о 133.000 рублів, записаних помершим недавно на Україні дідичом Еренбургом. Сей запис переняло звісне із московской пропаганди поміж славянством «благотворительное общество» в Петербурзі і по волі тестатора буде єго уживати на «просвітні», як каже запис, ціли між Русинами в Галичині і на Угорщині. Ликуй кацапне, пасобія не висхнуть!

— **Іменованя.** Цїсар іменовував радниками кр. вишого суду у Львові Кароля Місїнського, Стан. Крушельницького, Алекс. Менциньского, дра Кароля Войнаровича, Софронія Фоліосевича, Володимира Яновского і Адольфа Зоммера; радниками кр. виш. суду при трибуналах І інстанції: Кароля Кавецкого в Самборі для Львова, Льва Шеховича в Перемишля для Львова, Йос. Шимоновича у Львові для Станиславова, Герм. Гарфайна у Львові і Ем. Штібера в Перемишля для Самбора.

— **Щадність.** Гарний взорець до наслідуваня подає гал. Щадниця у Львові. Аби уможливити широким кругам щадити дрібні квоти, з яких творять ся великі капітали, Щадниця зарядила ось що: Хто хоче щадити, може зголосити ся там і дістане скарбонку замкнену ключиком, який лишає ся в Щадниці. При тім заплавать тільки, що коштує скарбонка, але ту квоту вишуть єму до виданой єму книжочки щадности. Коли по якімсь часі скарбонка буде повна, зголосить ся з нею в Щадницю. Там єй отвирють, перечисляють гроші, вишуть ту квоту до передше виданой книжочки і разом з замкненою скарбонкою передають дотичній стороні. Сей спосіб щадження з новостю в Галичині, але в західних краях є загально прийятий.

— **В користь Тов. а св. Ап. Петра** в місяці марті прислала в коронах: о. Божейко з Рокитна 4'40, о. Черешанський з Сорок від чл. 10'60, п. Вл. Кульчакский з Відня 6'20, о. дек. Штогрин з Стрілок 12, ур. пар. в Троштанци вл. 4'80, о. Т. Рыбчак з Домажира 17'40, о. Б. Елїшевч з Гуменця 8, Вид. пов. в Рогатині 20, о. Березонский дек. журавенський 28'80, о. В. Стернюк з Пустомит 28'80, о. Білинський з Зарванці 52'60, о. Квнасевич з Підгорода 31'31, о. Королук з Випісків 1, Пов. Тов. Кред. в Рогатині 50, о. К. Роснецкий з Хутаря 18, Кр. Тов. Кред. ур. і св. 50, о. А. Обрисків з Мальчиць 6, о. Зарицкий дек. роздольє 178'60, ур. дек. бобрецкий 85'48, о. Лебедович з Збаража ст. 6, о. С. Височанський з Перегновца 12, ур. дек. балацкий 117'20, А. Манастирска і Т. Стельмах з Зарванці 4, о. Квнасевич 28, о. С. Левицкий 6, о. І. Шпнтко 5, о. В. Бернацкий з Підборець 14, ради двора Логинський 10, Ан. Прокурницький 2, о. Танчаковский дек. нараївск. 106'80, о. П. Шанковский парох Дуліб 80, Каса позичкова «Полич» в Теребовли 20, ур. декан. ходор. 100, о. К. Гуляй 2. — За жертви дякує і о дальші просить — *Видїл.*

— **Вибух Везувія.** Вулкан Везувій стоїть посеред рівнини над неаполітанським заливом, 15 кілометрів віддалений від Неаполя. Довкруги Везувія, котрий виглядає як прятний стїжок, веде залізничий шлях і лучить многолюдні міста, з котрих Портіджі, Резіна, Торре дель греко і Торре Аннунчіята лежать над берегом моря. Крім більших міст розкинених є у стїп Везувія много сіл і місточок. Жителі їх привикли вже до стовпів диму,

котрий безнастанно видобуває ся з кратера вулькану. Однак Везувій не заслуговував на те довірє, а до сего могло вистати нещастє, якого він накоїв в 79. р. по Хр. Спокійний до того часу Везувій, почав несподівано вибухати і знищив був тоді три римські місцевости: Стабіє і Геркулянум заляв лявою, а Помпеї засипав попелом і камінем так, що і слїду з тих міст не остало. Аж в минулїм столїтї почали відкопувати Помпеї, бо прочі два міста згорїли під лявою. Пізнійше лучали ся більші вибухи що 150 лїт, а се: в 203, 472, 512, 685, 982, 1036, 1139. Потім Везувій замовк, єго лїси обїча заросли корчачами, в яких вили ночами стада вовків. В 1631 р. настав страшний вибух, при яким згинило поверх 3000 людей. В 1794 р. знищив до нащадку місто Торре дель греко, яке нинї числить 30.000 жителїв. В 19. віці Везувій нанїс много шкоди в 1872 р. Послїдний великий вибух того вулькану був в 1872 р. Лява плїла тоді кількома струями довгими на 5 км., а улиці в Неаполі застелили ся грубим покривалом попелу. Від того часу Везувій немов би вигас, лишє пара і дим бухав з кратера, зазначаючи тим діяльність вулькану. Аж перед двома тижнями почав з кратера вилїтати попїл, а вітер вїє єго на захід в сторону Неаполя. Місто вкрило ся дотепер плахтою попелу, грубою на більше чим 1 дециметр, а люди прямо дусять ся і ходять під парасольками. За попелом почав вулкан викидати град розпаленого каміня, яке падало на села довкола гори. Населєнє утїкло чим скорше, бо Везувій в такім разі не шуткує. За попелом і камінем слїдує землетрясенє, гора трїскає, отвирють ся глубокі чєлюсти а з них часто випливає лява і струями розливає ся в долину. Як давнійше так і тепер отворив ся новий кратер на полудневім стоці гори на против міста Торре Аннунчіята, а струя густой ляви поплїла долї до оселї Тре Казе, де спалила кількадесять будинків. Жителі тої місцевости давно були поутікали, лишє сапєри спроваджені з Неаполя старали ся здержати струю розтопленого каміня. Вибухи ляви і попелу вже зменшили ся, однак небезпеченство ще не уступило і можна надїяти ся дальших вибухів.

— **Дрібні вісти.** У Львові помер Генрих Гайдерер, старший державний прокуратор, в 53. році житя. — В Єзуполи отворено «спїлкову крамницю, стоваришенє зарєстрованє з обмеженою порукою».

— **Живцем згорїли.** З Люблина доносять: Жінка залізничного урядника Кондрацкого, прала онодї бензиною рукавички. Від полуміни свїчки займила ся бензина і пещасну від разу обхопила полумїнь. Муж, хотючи ратувати жінку, потрутив фляшку і перевернув єї. Розлита бензина бухнула в одній хвилі великою полумїню, котра обїймила цілу комнату, а до того троє дрібних дїтий. Заки сусїди надбїгли з помочию, Кондрацкий і жінка погорбли в огни. Дїти в страшний спосіб попарєні відвезено до шпиталя, де мимо лікарської помочи померли всі троє в страшних муклах.

Наука, штука, література.

— **З руско-народного театру.** Побут панї Заньковецкої в Галичині показує наглядно, як можна в театрі убити, знівечити талант, і то не вироблюючи єго доперва, потребуєчий провідної руки режисєра, а готовий вже, великий, божий талант, що стоїть на вершкї своєго розвою і своєї слави. Не можна було фальшивїше обсадити тої великої артистки, як се діяло ся до тепер. Ото запрезентовано нам єї в «Батьковій казці», де єї роля Марисї є плиткою натурою, пустою кокеткою. Її здає ся, що всі мужчини, то цуцки, які бігають за нею, она через три акти перед зеркалом морочить себе своєю красою і зраджує чоловіка тому, бо «Франц ємішить єї». І таку марну ролю, яка вкінци кінчить ся мелїодраматично по дваїцяти літах — дають граци такій

трагічній вдачі, як пні Заньковецька! Се так, якби рибу з води викинути на беріг і жадати від неї, щоби она пливала. А чиж ліпша під тим зглядом роля «Лісової цвітки», яка за хустку тай коралі дає цілувати ся паничеви та сідає єму на коліна, або роля наївної генералівної в пятім актї «Суєти». Не знаю, яка думка руководила дирекцією у визначуваню такого репертуару великій артистці, та се виглядає мені так, як би приміром п. Крушельницьку заангажували до опери в Києві і там дали їй виступити в таких більше говорених чим співаних, комічних операх, як ось «Сивільський цирюлик», «Веселі кумці з Віндзору» і «Марта». Правда, що співачка тої міри дала би раду і сему, та публіка і критика, дожидаючи від неї зовсім чого иншого, сказала би: або се не ся Крушельницька, про яку ми чули і читали, або хіба она нічо більше не уміє, коли скаче і хіжоче ся в таких марних ролях, замість показати свою драматичну силу в поважній опері.

Таке саме склало ся з пнею Заньковецкою. Можу сьм ло сказати, що Станиславів, Стрий, Перемишль зовсім не бачили Заньковецької, бо виконані там нею ролі навіть в приближеню не дають понятя про велич і силу єї таланту. Тому то і зазначив ся був всюди рід якогось непорозуміння між публікою і критикою, а театром. Ми раді були побачити що инше, а нам що инше подавано. «Безталанна», «Нещасне кохання», «Не ходи Грицю», «Циганка Аза», «Лимерівна», «Маруся Богуславка» — отсе штуки, в яких може розвинути ся талант нашої великої трагічки, одушевити нас і здобути признанє чужих. Та дирекция театру чомусь не хоче зрозуміти сего, бо отсе і на виставу на великій, польській сцені призначила була... «Батькову казку».

Вистави в польскім театрі вже хотьби тому були хиблені, що вибрано для них штуки, які цілий час діють ся в хаті. Подумайте, що за нонсенс: старають ся о велику сцену, щоби на ній виставити малу комнату паньского передпокою, писарської канцелярії, або козацкої хати! Сеж далеко складнійше представити на малій сцені, розмірами зближеній до дійсности. А натомість як велично далаб ся була вихиснувати велика сцена для виставлення такого пр. «Нещасного кохання» з далекою перспективою вільної околиці і рікою, по якій переправляють ся човном люди, кручею над берегом, змінами сьвітла западаючого сонця, схід місяця і т. д. А що вже сказати про саму феноменальну гру пні Заньковецької. Ми певні, що польська критика, яка досить холодно прийняла ті дві вистави, була би з почестію ударила чолом перед нашою великою артисткою, якої креация в сій штуці стоїть на рівні з клясичними постатями Моджеєвської, якими она веднала собі славу в обох частях сьвіта.

Сею необачностию дирекция театру вчинила артистці велику кривду, але вчинила єї і цілому загалови, який достарчає театральної публіки, а вкінці і самій собі, бо се без сумніву відбило ся і на фреквенції театру. Тож у власнім, добре зрозумілім інтересі чейже дирекция буде дошукувати ся в сих наших увагах позиточних вказівок на будуче, а не якоїсь малодушвої односторонности. Д. Д.

Телеграми

з дня 10. цвітня 1906.

Відень. Отворено ту віче учителів. Між иншими мали реферати пп. Залський і Токарський з Галичини.

Льондон. Помер ту австро-угорський генеральний консуль, Штокінгер.

Париж. Темпс доносить: Нова російська позичка, опроцентована на 5%, має виносити 2 мільярди франків.

Прешбург. Повертаючих до Будапешту членів нового міністерского кабінету, витано на першій двірці величаво. Б. пос. Янкович промовляв, а президент міністрів Векерле від-

повів, вискачуючи радість, що пересилене покінчило ся. Промовляли також міністри Кошут і Аппові.

Заходом читальні «Просьвіти» в Янові к. Львова

відбуде ся в неділю дня 22. цвітня с. р.

в великій салі готелю залізниці

Концерт

в пам'ять 45. роковин смерти

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

при ласкавій співучасті Вл. Фільомени Лопатинської, арт. опери; Льва Лопатинського, Романа Шмідта, арт. скрипака і міщанського хору з Яворова.

ПРОГРАМА.

Часть I.

1. Вступне слово.
2. Лисенко-Шевченко: «Ой щож то за ворон».
3. Лисенко-Шевченко: а) «Ой Двіпре», б) «Ой чого ти почорніло», сольо барітонове.

4. Шевченко: а) «Посланіє», б) «Розрита могила», деклямація.

5. Колесса: Пісні козацкі.

Часть II.

6. Лисенко-Шевченко: «Ой пуцу я кониченка» терцет з муж. хором.
7. Лисенко-Шевченко: «Сьвято в Чигирині», відспіває п. Лопатинський.
8. Periot: VII. Concert, скрипкове сольо виконає п. Роман Шмідт.
9. Людкевич: «Косар» мужеский хор в супроводі фортепяну.
10. Лисенко-Шевченко: Пісні, відспіває п. Ф. Лопатинська.
11. «Ще не вмерла Україна», муж. хор.

Початок о год. 7. вечером.

Ціни місць: Крісло в перших 6 рядах по 2 кор., в дальших по 1 кор. 50 с. Партер 1 кор., для селян і міщан 40 сот.

Чистий дохід призначений на прикрашенє тутешньої парохіяльної церкви. Надатки прпнимають ся з подякою.

За Виділ

о. Николай Стрільбицкий.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соляшній у Львові.

від 1. до 15. цвітня 1906.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона пои ул. Кароля Людвика ч. 9.

артистична часопись для гумору і сатири виходить у Львові дня 1. і 15. кожного місяця.

На численні запитаня повідомляє ся, що

ПРОПОВІДИ

на сьвята і неділі цілого року

написав

ПЕТРО БІЛИНСКИЙ,

часть III.

предложені Вєч. і Всв. Митроп. Ординариятови до апробати, скоро буде позволено, підуть до печатні.

Часть I. і II. можна ще дістати в книгарні Інст. Ставр. і книгарні Тов. ім. Шевченка у Львові; також в Тернополи в книгарні братів Яблонських, в Станиславові в книгарні п. Добушинського по ціві 3 К за одну часть.

Що до проп. п. з:

Десять заповідей Божих,

то ті давно уже вичерпані, а друге поправне виданє буде аж по випечатаню повисших проповідий.

Оповідна.

Науки на місяць май о Пр. Д. Марії, уложєні через о. д-ра І. Бартошевского, можна набути в книгарнях ім. Шевченка (Львів ул. Театральна ч. 1) і в Ставропигійській (Львів ул. Руска ч. 3.), або як давнійше у автора (Львів ул. Домса 5). по ціві 3 корони за примірник. Тих наук є 31, котрі всі надають ся також до проповідий на Богородичні Празники. — В згаданих книгарнях і у помянутого автора можна набути також єго Проповіди Недільні (4 К), Нові Проповіди Празничні (2 К 50 с), Проповіди Похоронні (4 К), котрих всіх є 116. — Проповіди Страстні (1 К 40 с). Всі ті книжки надають ся також дуже добре до приватного читаня для вірних Христових. (5—6)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні і МОНЕТИ

по найдешевшій курсі деннім не числячи ніякої провізії.

„Торбан“

музична бібліотека видає

Українська Накладня

Львів, Вроновська 8.

Катальог даром і оплатно.

Передплата виносить:

річно 8 К,

піврічно 4 К,

чвертьрічно 2 К.

Поодинокє число коштує 40 сот.

Адреса редакції і адміністрації:

Львів, ул. Академічна ч. 8.